

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4Co/65/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314213368
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Klenková, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8314213368.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. predsedníčky senátu a sudcov JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Jany Burešovej v spore žalobcu B. S., K.. XX.XX.XXXX, O. J. XXXX/XX, XXX XX Z., právne zastúpený JUDr. Františkom Svatuškom, advokátom so sídlom Námestie Slobody 25, 066 01 Humenné, proti žalovaným 1. U. Q., K.. XX.XX.XXXX, O. W. Č.. XXXX/XX, XXX XX Z., právne zastúpená JUDr. Jánom Sopiakom advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Štefánikova 17, 066 01 Humenné, 2. Kooperativa poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného 2. proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 11C/203/2014-127 zo dňa 09.04.2018 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v spojení s opravným uznesením č.k. 11C/203/2014-181 zo dňa 7.5.2019.

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému 2. v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej 1. nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej 1. a žalovanému 2. povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 6.000,- eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi vo vzťahu k žalovaným 1. a 2. priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia.

V odôvodnení poukázal na dôvody žaloby, stanovisko žalovaných, výsledky vykonaného dokazovania najmä obsah listinných dôkazov, výpovede svedkov U. S., B. S., a uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Humenné č.k. 4T/132/2013-355 zo dňa 30.09.2013 bola žalovaná 1. uznaná vinnou z prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Trestného zákona, ktorého sa dopustila dňa XX.XX.XXXX v čase o XX.XX hod. v Z., keď po ulici S. viedla osobné motorové vozidlo značky O. L., A.: G. tak, že pri budove J. začala s vozidlom cúvať smerom k budove polikliniky, pričom pri tomto úkone nevenovala náležitú pozornosť situácii v cestnej premávke a pri cúvaní zrazila cyklistku Q. S., ktorá sa v danom čase pohybovala po ľavej strane vozovky smerom k budove polikliniky, a ktorá pri nehode utrpela zranenie, a to pomliaždenie mozgu s vnútrolebečným krvácaním pri polytraume a tukovej embólii pľúc druhého a tretieho stupňa, ako aj ďalšie poranenia, ktorým dňa XX.XX.XXXX v K.W. Z. podľahla. Uvedeným rozsudkom súd podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku schválil dohodu o vine a treste uzatvorenú dňa 04.09.2013 medzi Okresnou prokuratúrou Humenné a v uvedenom konaní obvinenou U. Q. - žalovanou 1. Za skutok jej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov, ktorého výkon bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 4 rokov, zároveň jej bol uložený trest zákazu činnosti

viesť motorové vozidlo po dobu 5 rokov. Poškodený, t.j. manžel nebohej bol odkázaný s nárokom na občianskoprávne konanie s tým, že časť nároku mu bola v trestnom konaní priznaná z titulu náhrady škody vo výške 1.073,88 eura. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť 30.09.2013. Predmetom konania je uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla v súvislosti so smrťou neb. Q. S. spočívajúca v strate blízkej osoby, ako aj došlo k zásahu do jeho práva na súkromný a rodinný život, ktorého práva sú garantované ústavou, ako aj ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Nebohá matka žalobcu bola osobou v produktívnu veku, mala so svojimi deťmi blízky a hlboký vzťah, bola aktívna a veselá osoba, ktorá svojou slnečnou povahou bola svojim deťom a manželovi oporou. Náhlou stratou matky bol veľmi dotknutý a prežíval citovú ujmu. Z tohto dôvodu sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovaným zaplatiť mu spoločne a nerozdielne sumu 6.000,- eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy.

2. Následne súd prvej inštancie citoval článok 19 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky, článok 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 16, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1, § 511 ods. 1, § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ďalej § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, 2, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákona č. 381/2001 Z.z.), ďalej citoval článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166 EHS z 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinností poistenia tejto zodpovednosti, ďalej článok 22, 36 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES z 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinností poistenia tejto zodpovednosti, a uviedol, že považoval za nesporné a preukázané, že dňa XX.XX.XXXX došlo k dopravnej nehode, kde žalovaná 1. ako vodička motorového vozidla zrazila cyklistku Q. S., matku žalobcu, ktorá v dôsledku zranení, ktoré utrpela pri dopravnej nehode dňa XX.XX.XXXX zomrela. Žalovaná 1. bola rozsudkom Okresného súdu Humenné č.k. 4T/132/2013-355 zo dňa 22.01.2013 uznaná vinnou z prečinu usmrtenia v zmysle § 149 Trestného zákona, ktorý rozsudok nadobudol právoplatnosť 30.09.2013. V čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo žalovanej 1. poistené u žalovaného 2.

Súd prvej inštancie poukázal na preukázané zákonné podmienky pre uplatnenie nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia s tým, že uviedol, že protiprávnosť a príčinná súvislosť zásahu vyplýva z trestného konania vedeného na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 4T/132/2015. Súd nemal pochybnosti o tom, že smrť matky žalobcu spôsobila veľmi vážny zásah do jeho súkromného života, žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nemôže byť postačujúca. Smrťou matky žalobca stratil sociálne, morálne, citové puto vytvorené medzi ním a nebohú matkou. Od smrti matky má žalobca, jej rodina ochudobnenú sféru vzťahu s nebohú ako s najbližším rodinným príslušníkom. Stratil možnosť prejavovať jej lásku, priazeň a dostávať oporu, porozumenie. Protiprávnym konaním žalovanou 1. u žalobcu došlo k nenávratnej deštrukcii väzieb súkromného života. Následky zásahu nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna by nepostačovala na primerané vyváženie a zmiernenie ujmy žalobcu. Ujma vzniknutá žalobcom je neodstrániteľná, každá iná fyzická osoba by ujmu považovala za objektívne závažnú. Náhrada nemajetkovej ujmy môže prispieť k zmierneniu jeho stavu. Je prejavom slušnosti a spravodlivosti, avšak nemôže odčiniť dopad tragických udalostí. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie považoval uplatnený nárok, čo do základu voči žalovanej 1. za dôvodný.

Vo vzťahu k žalovanému 2. súd uviedol, že žalobu považoval čo do základu uplatneného nároku za dôvodnú. K obrane žalovaného 2. uviedol, že poistenie má za úlohu ekonomickú ochranu jednotlivcov, rodín, spoločností, firiem či iných subjektov. Zákon č. 381/2001 Z.z., ani Občiansky zákonník termín škoda nedefinuje. Vo všeobecnosti pod pojmom škoda treba rozumieť ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného, ktorá je objektívne vyjadriteľná peniazmi ako všeobecným ekvivalentom. Súčasťou náhrady škody sú aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona. Jedná sa o bolestné a sťaženie, spoločenského uplatnenia uvedené v ust. § 444 Občianskeho zákonníka. Súd zdôraznil, že niet rozumného dôvodu vylúčiť z pôsobnosti zákona č. 381/2001 Z.z. nemajetkovú ujmu, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, a to len preto, lebo možnosť priznania takejto nemajetkovej ujmy je systematicky zaradená do prvej časti Občianskeho zákonníka v ust. § 11 a nasl., týkajúcich sa ochrany osobnosti. Poukázal na rozhodnutie iného členského súdu Európskej únie s tým, že ďalej poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 1/2014, ako aj na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-22/2012 zo dňa

24.10.2013 v súvislosti s otázkou krytia náhrady nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia, ďalej poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III.ÚS 646/2015 z 16.12.2015, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I.ÚS 474/2016 zo 17.08.2016, ako aj sp.zn. III.ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016, ďalej na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017, týkajúci sa posúdenia pasívnej legitímácie poisťovne v súvislosti s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy, a na základe týchto uvedených skutočností dospel k záveru, že žaloba je voči žalovaným 1. a 2. podaná dôvodne. Vo vzťahu k výške súd prvej inštancie uviedol, že podľa ustálenej súdnej praxe, za primeranú náhradu pri strate blízkeho príbuzného v priamom rade sa považuje suma 10.000,- eur. V tejto čiastke bola každej z pozostalých blízkych osôb v priamom rade stanovená náhrada nemajetkovej ujmy i v obdobných veciach, na ktoré poukázal (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III. ÚS 646/2015, I.ÚS 474/2016). Ďalej poukázal na kritériá pre určenie výšky primeraného zadostučinenia s tým, že sa musí vychádzať zo závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, a teda samostatná závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky primeraného finančného zadostučinenia. Považoval za nesporné, že smrť matky žalobcu spôsobila z nebanlivosti bez akýchkoľvek pochybností žalovaná 1., za čo bola právoplatne odsúdená. V konaní nebolo preukázané, že by nebohá matka žalobcu porušila právne predpisy a v rámci konania pred súdom žalovaná 1. v tomto smere nežiadala vykonať ďalšie dokazovanie. S nebohou matkou žil žalobca dlhodobo v spoločnej domácnosti, túto tvorili ešte otec aj sestra žalobcu. Žalobca je slobodný a vlastnú rodinu nemá, do budúcnosti si plánoval rodinu založiť a plánoval, že jeho matka sa bude starať o vnúčatá. Žalobca s matkou trávil veľa času a bol na ňu silne citovo naviazaný. Smrťou matky stratil osobu, ktorej dôveroval. Uvedené skutočnosti potvrdili aj vypočutí svedkovia v konaní. V dôsledku neoprávneného zásahu žalovanej 1. došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb vyplývajúcich z intenzity vzťahov s nebohou. V konaní bolo preukázané, že pred nehodou rodina žalobcu žila usporiadane, harmonicky, bola súdržná. Opačné tvrdenia žalovanej 1. v konaní preukázané neboli. Samotná žalovaná 1. poukazovala iba na zlý vzťah medzi nebohou Q. S. a jej manželom, teda otcom žalobcu, ale tieto skutočnosti v konaní preukázané neboli. Súd zohľadnil aj skutočnosť, že žalovaná 1. sa žalobcovi a jeho rodine ospravedlnila, po nehode sa zaujímal o stav nebohej, poskytla rodine zomrelej aj finančné prostriedky spojené v súvislosti s pohrebom a zabezpečením pomníka pre matku. Zohľadniac všetky uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 6.000,- eur zodpovedá závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo. V zmysle ust. § 511 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie zaviazal žalovaných 1. a 2. zaplatiť spoločne a nerozdielne nemajetkovú ujmu vo výške 6.000,- eur.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle ust. § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že priznal žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku odvolanie žalovaný 2. Namietal nesprávne skutkové zistenia, ako aj nesprávne právne posúdenie. Jednotlivé dôvody odvolania bližšie konkretizoval s tým, že zastával názor, že nemajetková ujma nespadá pod rozsah poistného krytia vymedzeného v § 4 zákona č. 381/2001 Z.z., a preto trval na nedostatku pasívnej vecnej legitímácií. Podľa jeho názoru, súd prvej inštancie rozhodol v rozpore s doterajšou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, žiadnym spôsobom sa nevyssporiadal s argumentáciou najvyššieho súdu, prečo je eurokonformný výklad vo vzťahu k súkromným subjektom odlišným od štátu vylúčený. Ďalej poukázal na to, že podľa jeho názoru, nie sú splnené podmienky pre eurokonformný výklad tzv. motorových smerníc s tým, že poukázal na priamy účinok smerníc, ďalej nepriamy účinok smerníc, ako aj, že eurokonformný výklad má hranice, ktoré boli postupne kreované rozhodovacou činnosťou Súdneho dvora Európskej únie, a preto nie je možné účelovo vybrať iba niektoré rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie bez toho, aby sa posudzovali v kontexte ďalšej rozhodovacej činnosti. Ďalej poukázal na rozhodovaciu prax Ústavného súdu Slovenskej republiky a z uvedených dôvodov dospel k záveru, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Ďalej namietal výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu, že nebola v konaní preukázaná vysoká intenzita zásahu do osobnostných práv, ktorá by si vyžadovala súdom priznanú náhradu nemajetkovej ujmy, ako aj, že aj samotná žalovaná 1. dôsledky dopravnej nehody ťažko znáša, prejavila sa u nej psychická trauma. Taktiež bolo potrebné prihliadať aj na vyjadrenie znalca v trestnom konaní, ktorý vyslovil, že pod predmetnú nehodu sa z časti podpísala aj nesprávna technika jazdy cyklistky - nebohej matky žalobcu. Navyše poukázal na uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov žalovanej 1., ktorého výkon bol podmienenečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 4 rokov s tým, že jej bol uložený aj trest

zákazu činnosti viesť motorové vozidlo po dobu 5 rokov. Podľa jeho názoru, uvedené odsúdenie je dostatočné ako morálne zadostučinenie pre žalobcu. Namietal nesprávne právne posúdenie pokiaľ súd prvej inštancie uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne. Bol toho názoru, že v danom prípade nie je daná pasívna solidarita na strane žalovaných. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo/18/2016 zo dňa 22.06.2016 a uviedol, že súd prvej inštancie v rozpore s právnou úpravou zaviazal žalovaných 1. a 2. na plnenie solidárne. Navrhol zmeniť napadnutý rozsudok a žalobu voči žalovanej 2. v celom rozsahu zamietnuť. Uplatnil si nárok na náhradu trov celého konania.

4. Právny zástupca žalobcu v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného 2. uviedol, že napadnuté rozhodnutie považuje za zákonné a spravodlivé, vrátane jej výšky. Poukázal na ujmu, ktorá žalobcovi z titulu úmrtia jeho matky vznikla s tým, že navrhol potvrdiť napadnutý rozsudok. Uplatnil si nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Právny zástupca žalovanej 1. v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného 2. uviedol, že s názorom o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie nesúhlasí. Poukázal na to, že obdobná otázka tejto námietky žalovaného 2. bola riešená v inej obdobnej veci všeobecného súdu, v ktorom si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatňovala sestra žalobcu. Taktiež poukázal na rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít s tým, že súdna prax je ustálená v otázke pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalej obete dopravnej nehody spôsobenou prevádzkou motorového vozidla tak, že pasívna legitímácia poisťovne je daná. Navrhol potvrdiť napadnutý rozsudok.

6. Žalovaný 2. v rámci odvolacej repliky k vyjadreniam žalobcu a žalovanej 1. zotrval na svojich doterajších vyjadreniach, ako aj uplatnených odvolacích námietkach v podanom odvolaní. Poukázal na to, že nie je pravda, že by nebola preukázaná ani najmenšia miera spoluzavinenia poškodenej matky. Z pripojeného trestného spisu sp.zn. 4T/132/2013 vyplýva, že znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že poškodená taktiež zavinila vznik dopravnej nehody tým, že práve ona vyvolala kolíznu situáciu vojdením do koridoru pohybu cúvajúceho vozidla, kde pri vstupe a predchádzaní cez cestu mala povinnosť cúvania aj zrýchľovania vozidla predvídať. Príčinou nehody bola jej nesprávna technika jazdy, nakoľko vojdením do koridoru pohybu cúvajúceho vozidla zapríčinila zrážku. Navrhol zmeniť napadnutý rozsudok a žalobu voči žalovanému 2. zamietnuť. Uplatnil si nárok na náhradu trov celého konania.

Právny zástupca žalobcu v rámci odvolacej dupliky zotrval na doterajších vyjadreniach. Napadnuté rozhodnutie považoval za zákonné a spravodlivé.

Právny zástupca žalovanej 1. sa v rámci odvolacej dupliky písomne nevyjadril.

7. Opravným uznesením č.k. 11C/203/2014-181 zo dňa 7.5.2019, súd prvej inštancie opravil záhlavie napadnutého rozhodnutia.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016 v znení neskorších predpisov, ďalej len CSP) vzhľadom na včas podané odvolanie osobou oprávnenou (§ 359 v spojení s § 362 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 470 ods. 1, 2, veta prvá v spojení s § 379 a 380 CSP, vec prejednal bez nariadenia pojednávania s nariadením termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia, ktorý bol oznámený na úradnej tabuli súdu, ako aj na internetovej stránke dňa 01.10.2019 (§ 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 1, 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného 2. nie je dôvodné.

Úlohou odvolacieho súdu v odvolaní namietanom nesprávne právne posúdenie bolo zistiť, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné právne predpisy. Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vložil.

Oboznámením sa s obsahom spisu, výsledkami vykonaného dokazovania zisteným skutkovým stavom, ako aj právnym posúdením veci odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový

stav veci, ako aj správne právne vec posúdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie.

9. K odvolaniu žalovaného 2. uvádza, že uplatnené námietky týkajúce sa nesprávnych skutkových zistení vrátane nesprávneho právneho posúdenia neboli dôvodné. Súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav veci, ako aj vec správne právne posúdil. Vysporiadal sa so všetkými uplatnenými námietkami v konaní pred súdom prvej inštancie. Vo vzťahu k uplatnenej námietke týkajúcej sa nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej 2. v spore odvolací súd uvádza, že táto námietka nie je opodstatnená. Súd prvej inštancie správne poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-22/12 z 24.10.2013, v ktorom Súdny dvor vyslovil, že príslušné ustanovenia Smerníc Rady 72/166/EHS z 24.04.1972, 84/5/EHS z 30.12.1983 zmenenej a doplnenej Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.05.2005 a smernice Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za ujmu (hmotnú i nehmotnú) upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Na uvedené závery nadviazal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp.zn. 6MCdo/1/2016 z 31.07.2017, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R61/2018, z ktorého vyplýva, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Z uvedeného rozhodnutia ďalej vyplýva, že pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože zákon č. 381/2001 Z.z. bol výsledkom transpozície Smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia a povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu. Pri výklade pojmu škody na zdraví, teda vychádza z eurokonformného výkladu upraveného v ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z., ktorý je ustálený s názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky prezentovaným v uznesení sp.zn. I.ÚS 474/2016 zo 17.08.2016, kde ústavný súd uviedol, že hoci „Súdny dvor Európskej únie viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva je zjavné, že aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.“ Vychádzajúc z účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vznikla zodpovednosť za spôsobenú škodu, dospel k záveru, že aj nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv pozostalých je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. Pokiaľ žalovaný 2. poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp.zn. 8Cdo/219/2016 z 15.05.2017, ako aj sp.zn. 3Cdo/301/2012 z 31.03.2016, v súvislosti s posúdením nedostatku pasívnej legitímácie poisťovne v spore, k tomu odvolací súd uvádza, že právny názor v otázke pasívnej legitímácie poisťovní uvedený v týchto rozhodnutiach bol jeho neskoršou judikatúrou prekonaný.

10. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením požiadavky spravodlivého procesu a princípu právnej istoty vyjadreného v čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP. Ustálená rozhodovacia prax má byť vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorými v systéme všeobecného súdnictva sú Najvyšší súd Slovenskej republiky, Ústavný súd Slovenskej republiky, Európsky súd pre ľudské práva a v prípade, ak pôjde o aplikáciu úniijného práva aj Súdny dvor Európskej únie. Sporové strany legitímne očakávajú, že ich spor bude rozhodnutý za obdobnej skutkovej a právnej situácie rovnakým spôsobom, a to najmä v situácii, ak v podobnej veci existujú publikované rozhodnutia, čím sa majú na mysli predovšetkým rozhodnutia uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí

súdov Slovenskej republiky. V zmysle judikátu R71/2018 publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú ako (judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp.zn. 3Cdo/6/2017 zo 06.03.2017). Posúdenie námietky týkajúcej sa nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej 2. - poisťovne v spore súdom prvej inštancie je v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, s ktorým posúdením sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje.

11. Vo vzťahu k namietanej výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne na strane žalobcu zohľadnil skutkové okolnosti, na ktoré prihliadal v súvislosti so smrťou blízkej osoby - matky žalobcu, v súvislosti s dopravnou nehodou, pri ktorej došlo k usmrteniu. Zohľadnil závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy aj okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby najmä do zásahu jeho práva na súkromný a rodinný život zaručeného čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 19 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky došlo. Predovšetkým zohľadnil blízky vzťah žalobcu s nebohcou matkou, s ktorou žil v spoločnej domácnosti. Správne poukázal na výsledky vykonaného dokazovania najmä výsluch svedkov U. S. sestry žalobcu, ako aj B. S.Á., otca žalobcu. Navyše odvolací súd dodáva, že v konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 5C/296/2014 sa U. S. (sestra žalobcu) domáhala náhrady nemajetkovej ujmy proti žalovaným v tomto konaní s tým, že rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 7Co/121/2016-141 zo dňa 26.01.2017 bol rozsudok súdu prvej inštancie č.k. 5C/296/2014-98 z 29.03.2016 zmenený tak, že bola žalovaným 1. a 2. uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne sumu 6.000,- eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Jedná sa o obdobnú vec týkajúcu sa tej istej rodiny v súvislosti so stratou blízkej osoby, a to matky žalobcu (čl. 2 ods. 1, 2 Základných princípov CSP).

12. Právo na súkromie v rôznych poňatiach môže zahŕňať ochranu rodinného života, súkromie obydla, listové tajomstvo, ako aj ochranu cti, povest' človeka, či ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním údajov o osobe. Súčasťou práva na súkromie je aj právo na rodinný život. Napríklad Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku z 21.06.1988 vo veci Berrehab proti Holandsku konštatoval: „Z pojmu rodina, na ktorom je založený čl. 8 vyplýva, že dieťa narodené z takéhoto zväzku je ipso iure súčasťou tohto zväzku. Z tohto dôvodu existuje od momentu narodenia dieťaťa a už vzhľadom na samotnú existenciu tejto skutočnosti medzi dieťaťom a jeho rodičmi zväzok rovnajúci sa „rodinnému životu“, dokonca aj vtedy, keď už rodičia neskôr spolu nežijú.“ Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život, môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno naplniť jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna ujma). Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby, a takisto aj spoločensvá (vzťahu) s blízkou osobou.

Súd prvej inštancie správne na skutkové okolnosti danej veci, ako aj zásah do osobnostnej sféry žalobcu poukázal, ak zohľadnil jeho blízky vzťah s matkou, jeho zásah do rodinného a súkromného života, ako aj objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv. Pokiaľ sa týka priznanej výšky 6.000 eur, správne poukázal na doterajšiu rozhodovaciu prax pri priznávaní náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá musí zodpovedať požiadavke primeranosti po zohľadnení závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy, ako aj skutkových okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Súd bol viazaný žalobným petitom, v rámci ktorého žalobca požadoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy 6.000 eur, a preto po zohľadnení všetkých rozhodných skutočností pre stanovenie jej výšky správne žalobe vyhovel. Aj odvolací súd považuje priznanú náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú a opodstatnenú.

13. Vo vzťahu k namietanej skutočnosti, a to k nezohľadneniu možného zavinenia nebohej matky žalobcu Q. S., na ktorú skutočnosť poukázal žalovaný 2. odvolací súd uvádza, že rozsudkom Okresného súdu Humenné, č.k. 4T/132/2013-355 zo dňa 30.09.2013 s právoplatnosťou od 30.09.2013 bola podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku schválená dohoda o vine a treste, ktorá bola uzavretá dňa 04.09.2013 medzi Okresnou prokuratúrou v Z. a obvinenou U. Q., ktorá bola uznaná vinnou zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona tým, že inému z nedbanlivosti spôsobila smrť a spáchala čin závažnejším spôsobom. V súlade s ust. § 149 ods. 2 Trestného zákona po zohľadnení pohľadujúcich okolností podľa § 36 písm. j) l) n) Trestného zákona, bez existencie priťažujúcich okolností uvedených v § 37 Trestného zákona a za použitia ust. § 38 ods. 2, 3 Trestného zákona bola odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov s tým, že výkon uloženého trestu bol podmienene odložený s určením skúšobnej doby v trvaní 4 rokov. Zároveň jej bol uložený trest zákazu činnosti v zmysle ust. § 61 ods. 1, 2 Trestného zákona viesť motorové vozidlá všetkých druhov po dobu 5 rokov. Žalovaný 2. v priebehu konania pred súdom prvej inštancie vo vzťahu k uplatnenej námietke týkajúcej sa zohľadnenia spoluzavinenia poškodenej na dopravnej nehode len na túto skutočnosť poukázal, avšak nenavrhol žiadne dôkazy na preukázanie ním tvrdých skutočností. Jednou zo základných procesných povinností strán sporu je povinnosť tvrdiť (§ 150 CSP), stranu sporu zaťažuje bremeno tvrdenia. Schopnosť strany sporu uniesť bremeno tvrdenia spolu s dôkazným bremenom je predpokladom pre úspech v spore. Nesplnenie povinnosti tvrdiť, resp. nesplnenie povinnosti „relevantne“ tvrdiť (uviesť tvrdenia z hľadiska ich kvality pravdivé, úplné, podstatné a rozhodujúce) má pre stranu sporu procesnoprávnu sankciu, ktorá sa prejaví v meritórnem rozhodnutí vo veci.

Pokiaľ žalovaný 2. v konaní pred súdom prvej inštancie nenavrhol vykonanie žiadnych dôkazov za účelom zistenia a preukázania ním tvrdých skutočností, ktoré by bolo potrebné zohľadniť pre stanovenie výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, nebolo povinnosťou súdu prvej inštancie vykonávať ďalšie dôkazy, lebo sporové konanie sa riadi zásadou formálnej pravdy. Je pravdou, že právoplatný rozsudok schvaľujúci dohodu prokurátora o vine a treste s obvinenou nevedie automaticky k záveru, že škoda bola spôsobená iba obvineným - jeho výlučným zavinením. Výrokom rozsudku v trestnom konaní, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste je súd v sporovom konaní v zmysle ust. § 193 CSP viazaný a musí z neho vychádzať ako celku. Musí zohľadniť právnu, aj skutkovú časť, ktorá rieši naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu konkrétneho konania páchatelia. To sa však týka výlučného konania obvineného, s ktorým bola uzatvorená dohoda o vine a treste. Pokiaľ skutkové okolnosti prípadu nasvedčujú, že na vzniku škody sa okrem neho mohla podieľať svojim konaním aj ďalšia osoba (napr. poškodený), súd v sporovom konaní nie je pri skúmaní spoluzavinenia tejto osoby (jej podielu na vzniku škody) viazaný výrokom o vine obvineného (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo/66/2018, 3Cdo/67/2018). I napriek právnomu záveru vyplývajúceho z tohto rozhodnutia najvyššieho súdu však žalovaný 2. bol v spore pasívny a návrhy na doplnenie dokazovania a preukázanie ním tvrdých skutočností nepredložil. Súd prvej inštancie preto správne vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania, jednotlivé dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z ust. § 191 CSP jednotlivo v ich vzájomnej súvislosti. Z obsahu spisu navyše vyplýva, že žalovaný 2. navrhol doplniť dokazovanie len výsluchom svedkov - susedov, rodiny žalobcu k otázke vzájomného spolunažívania a k situácii v rodine žalobcu v čase pred úmrtím matky žalobcu (č.l. 62 spisu). Navyše sa nariadených pojednávaní v konaní pred súdom prvej inštancie nezúčastňoval. Súd prvej inštancie k spoluzavineniu nebohej matky žalobcu uviedol, že dopravná nehoda bola spôsobená z nedbanlivosti bez akýchkoľvek pochybností na strane žalovanej 1., ktorá bola za to právoplatne odsúdená. V spore nebolo preukázané, že by nebohá matka žalobcu porušila právne predpisy ako účastníčka dopravnej nehody s tým, že ani žalovaná 1. nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie.

14. Za nedôvodnú považoval odvolací súd uplatnenú námietku týkajúcu sa nezohľadnenia uloženého trestu žalovanej 1. vo vzťahu k priznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy. Odvolací súd k tomu uvádza, že výška náhrady nemajetkovej ujmy závisí od preukázaných skutkových okolností danej veci, ako aj závažnosti vzniknutej ujmy. V danom prípade uplatnená náhrada 6.000 eur za stratu blízkej osoby zodpovedá požiadavke primeranosti, a preto nesúhlasí s názorom žalovanej 2., že výška trestu žalovanej 1. má byť dostatočná a zohľadnená ako postačujúca pre nepriznanie finančného zadosťučinenia. Práve priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy v sume 6.000 eur zohľadňuje všetky skutkové okolnosti danej veci, prejavovaný záujem žalovanej 1. pomôcť rodine žalobcu, prejavovaná jej účinná ľútosť, ako aj

zohľadňuje stratu blízkej osoby a vážny zásah do práva na rodinný a súkromný život na strane žalobcu. Ani táto odvolacia námietka preto nebola opodstatnená.

15. Za nedôvodnú považoval odvolací súd uplatnenú námietku týkajúcu sa uloženej povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne. Je nesporné, že sa jedná o spoločný záväzok žalovanej 1., zodpovednej za škodu, ktorá vznikla v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla a poisťovateľa motorového vozidla žalovaného 2. Pri nedielnych záväzkoch podľa hmotného práva pôjde vždy o procesné spoločenstvo (§ 77 CSP) s tým, že pri uplatnenom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy voči škodcovi, ako aj poisťiteľovi, súd prvej inštancie správne uložil nahradiť nemajetkovú ujmu obom žalovaným spoločne a nerozdielne. Súd prvej inštancie správne poukázal na ust. § 511 ods. 1 v spojení s § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzal z objektívnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ako aj z právnej úpravy vyplývajúcej zo zákona č. 381/2001 Z.z., účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ako aj vzájomného vzťahu z titulu povinného zmluvného poistenia medzi žalovanými 1. a 2. a povinnosti poisťovateľa plniť priamo poškodenému (§ 427 ods. 1 v spojení s § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z.). Tzv. pasívna solidarita vyjadrená termínom „spoločne a nerozdielne“ je charakterizovaná viacerými subjektmi na dlžníckej strane, ktorých povinnosťou je splniť dlh tomu istému veriteľovi spoločne a nerozdielne. Funkcia pasívnej solidarity spočíva vo väčšom zabezpečení pohľadávky veriteľa a uľahčení jej uplatnenia. Vzhľadom na uplatnený nárok žalobcu voči žalovaným 1. a 2. spoločne a nerozdielne, súd prvej inštancie sa s uložením tejto povinnosti žalovaným spoločne a nerozdielne náležite vysporiadal, s ktorým záverom sa odvolací súd stotožnil.

Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením č.k. 11C/203/2014-181 zo dňa 07.05.2019 ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1, 2 CSP.

16. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobcu v odvolacom konaní v súlade s ust. § 255 ods. 1 CSP. Z tohto dôvodu odvolací súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému 2. v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

V záujme rozumného usporiadania procesných nárokov strán sporu v súlade so zásadou hospodárnosti konania (čl. 4 v spojení s čl. 17 Základných princípov CSP) odvolací súd žalobcovi vo vzťahu k žalovanej 1. nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Žalovaná 1. nepodala odvolanie, vzhľadom na uloženú povinnosť spoločne a nerozdielne a nerozlučné spoločenstvo v zmysle ust. § 77 CSP účinky podaného odvolania vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci samej sa vzťahovali aj na žalovanú 1. (§ 379 písm. b) CSP).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.